

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מן התלמוד
סדר נזיקין,
מסכת הוריות, דף ג'

"וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה כַּעֲתָ הָיְתָה אֶת הַחֵג וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבֹאֵר חֶמֶת עַד נַחֵל מִצְרִים."

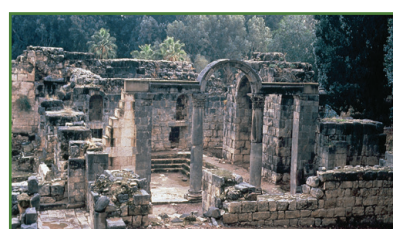
וּתִסְבְּרָא – הָאֵם אַתָּה חוֹשֵׁב
עוֹסְקִין – עוֹסְקִים אֲנִי

הסבר: התלמוד מביא את הפסוקים המתארים את חנוכת המקדש בימי שלמה המלך, אליו התאסף כל עם ישראל, מלבוא חמת בצפון עד נחל מצרים בדרום.

על המפה

חמת גדר

חמת גדר הוא אתר מרחצאות מרפא ונופש, הנמצא מדרום לרמת הגולן, בעמק הירמוך. באתר נובעים ארבעה מעיינות חמים עשירים במינרלים. כבר בזמנים קדומים הוקמו מרחצאות במקום, בשל סגולותיהם של המים בריפוי מחלות עור. השימוש במרחצאות נמשך מתקופת המשנה עד למאה התשיעית, וחודש במאה ה-20. במקום נמצאו שרידים של מרחצאות מפוארים מהתקופה הרומית, שרידי בית כנסת מהמאה החמישית ורצפת פסיפס מפוארת ויחידה במינה. בשנים תש"ד-תשכ"ז (1967-1944) פעל במקום המלון "מרפא" בבעלות משותפת יהודית-ערבית של זאב ספיר ומשפחת נדף. כיום כולל אתר חמת גדר מרחצאות מרפא, ספא, חוות תנינים ופינות חי.

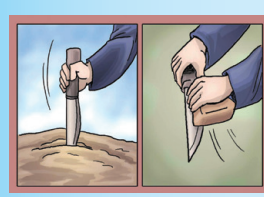
חורבות המרחצאות הרומיים (אתר חמת גדר - הנהלת אתר חמת גדר)

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה ע"ו- הוריות ז'
פרשת שמייני | ט"ז- כ"ב בניסן (7-1 לאפריל)

דף ע"ו: סכין של נוכרי

בדף האחרון של מסכת עבודה זרה לומדים הלכה מעניינת. אנו יודעים שאי אפשר להשתמש בכלי אכילה שנוכרי השתמש בהם למאכלים חמים, מפני שבלועים בהם איסורי אכילה. המשנה אומרת, נשפין של נוכרי שרוצים לחתוך בה מאכל קר, אפשר לשפשף אותה היטב באבן של נפחים וקר יורדים ממנה שאריות המאכל שדבקו בה. הגמרא מוסיפה שצריך גם לנעוץ את הסכין בקרקע קשה עשר פעמים. הדחיקה של הסכין באדמה מורידה ממנה כל שאריות מאכל וקר אפשר להיות בטוחים שהסכין נקה לחלוטין. ניקוי זה אינו מאפשר להשתמש בסכין למאכל חם, כי בתוך הסכין עדיין בלועים טעמים של המאכלים האסורים שהשתמש בהם הנוכרי. **ההבדל בין מאכל חם ומאכל קר הוא פשוט: החום מוציא מהסכין את הטעמים שבלועים בו, והרי בלועים בו טעמים ממאכלים אסורים. לכן עד שמגעילים סכין זה באש, אפשר להשתמש בו למאכלים קרים בלבד.**

מסכת הוריות

דף ב': מסכת הוריות

מסכת הוריות היא מהמסכתות הקטנות במספר הדפים בתלמוד הבבלי. יש בה כשנים עשר דפים בלבד, אך למען האמת הגמרא עצמה קצרה רק בכשליש ממסכת מכות, שבה עשרים ושלושה דפים, ורק מפני שנקמט אין פרוש בעלי התוספות על מסכת הוריות, הגמרא פרושה על פני כל רוחב הדף ולכן הצטמצם מספר הדפים של המסכת. מסכת הוריות מכונה כך מפני שהיא עוסקת, בין היתר, בהוראות הלכתיות שגית דין פסקו בטעות ומפניהן התרחשו איסורים בשוגג, והיא מלמדת את דרכי הפקדה על מקרים אלו. תוך כדי עיסוקה בדרכי הפקדה, עוסקת המסכת גם בדינים השכיחים לקרבנות חטאת.

דף ג': בית דין שהורה הלכה בטעות

ההלכה הראשונה במסכת עוסקת במקרה שבית דין הורה בטעות להתיר את אחד מאיסורי התורה, והעם לא ידע שבית דין טעה, ועשה העם כדבריו ועבר על האיסור. למשל, בית דין הורה בטעות שמוותר לאכול דם מסוים, ורוב היהודים הקשיבו לבית דין ואכלו את אותו דם. כמובן שמי שאכל את הדם אינו נחשב מזיד אלא שוגג. מה דינו של העובר בשוגג על איסור מן התורה? עליו להביא קרבן חטאת. אולם במקרה זה התורה קובעת כי השוגג פטור מלהביא קרבן חטאת ובית דין שהורה את הטעות הוא שצריך להביא קרבן חטאת.

דף ד': ההבדל בין שכחה לטעות

בדף הקודם למדנו שאם בית דין הורה שמוותר לעבור על איסור מסוים, ורוב היהודים עברו על האיסור לפי הוראתם - הם פטורים מקרבן. בדף הזה נלמד פרטים חשובים בהלכה זו, שלא בכל מקרה היא נאמרה.

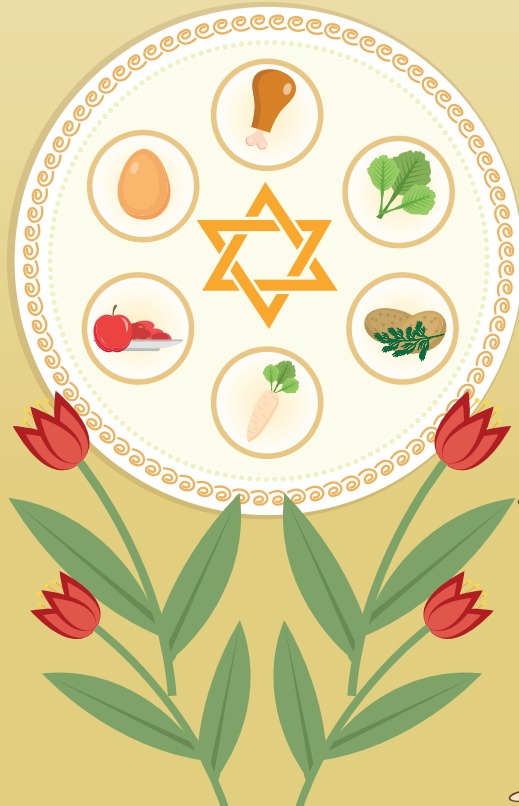
אם קרה מקרה ובית דין הוציא הודעה שמהיום לא צריך לשמור שבת, אין זו טעות, אלא הוא שכח את מה שכתוב במפורש בתורה שצריך לשמור את יום השבת. מי שעשה עברה על פי הוראה זו של בית דין חייב להביא חטאת, כי הוראה זו אינה נובעת מטעות אלא משכחה. רק אם בשל טעות הוא הורה להתיר איסור אין צריך להביא קרבן חטאת.

מהי טעות? טעות בפרטי הלכה. כלומר: בית דין אינו עוקר בהוראתו את כל ההלכה אלא בפרט מסוים הוא מתיר. למשל, אם הוא אמר: חייבים לשמור שבת, אכל מהיום מותר לחרוש בשבת. במקרה זה הוא לא עקר את כל מצוות השבת אלא טעה לגבי הלכה אחת מהלכות שבת. אם רוב היהודים חרשו בשבת מפני הוראת בית דין הם פטורים מקרבן. כך פוסק הרמב"ם בהלכות שנגזות.

★ | מן ההיסטוריה

תקריט אל חמה

לאחר מלחמת השחרור השתלטו הסורים על אזור חמת גדר, למרות שהוא היה אמור להיכלל בשטחה של מדינת ישראל. בכ"ז אדר ב תשי"א (4.4.1951) ניסתה ישראל לממש את ריבונותה בחמת גדר ושלחה לאתר מחלקה של חיילים במדי שוטרים, בפיקוד קצין משטרה, כדי להפגין נוכחות במקום. הכוח יצא לדרכו ממשרת צמח בשני כלי רכב. במבואות אל-חמה יצאו לקראת חיילי הכוח חיילים סוריים, וקראו להם לסגת מיד. הכוח סירב והמשיך בדרכו. הסורים פתחו באש. כלי הרכב הסתובבו כדי לחזור, רכב אחד הצליח לשוב לאחור אך השני נתקע באמצע הכביש. במטח היריות נהרגו שבעה לוחמים, שלושה נפצעו ואחד נשבה. בתגובה לכך בוצעה למחרת היום פעולת תגמול על ידי חיל האוויר הישראלי.

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מתולדותיו | א

זאב ספיר

(נולד תר"ס-תשמ"ד, 1900-1984)

זאב ספיר ז"ל היה יזם, ממקימי ממגורות התבואה בחיפה ויוזם הקמת מלון "מרפא" בחמת גדר. ספיר נולד ברוסיה ועלה לארץ בגיל 8, לימים קיבל משרה אצל הברון רוטשילד במושבה ראש פינה ושם הקים משפחה. **בשנת תרפ"ו (1926) עבר לחיפה והקים שם ממגורות גדולות לתבואה, שלימים ייקראו "ממגורות דגון".** בשנת תש"ב (1942) יזם ספיר את הקמת בית מלון מרפא באל-חמה, היום חמת גדר, והשקיע בו סכומי עתק. המלון פעל בהצלחה כשנתיים, אך אז נאלץ ספיר לעזוב את המקום בשל המתרחשות בין יהודים לערבים, והמלון נשאר בידי

זאב ספיר
wikipedia.org/wiki

שותפו נדף. אחרי מלחמת ששת הימים ביקש ספיר לחזור למלון, שנשמר ללא פגע כל אותו הזמן, אך מינהל מרקעי ישראל החליט כי זכויותיו במקום אינן בתוקף.

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבב ומנגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרוייקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפים עותקים, דף פייסבוק [f](#) 60 סרטונים ב- [YouTube](#) בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר למרצים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
inbalh@medison.co.il | טל. 03-9250274

דף ה': "החצר החדשה"

בספר דברי הימים ב', פרק כ', מסופר כי בתקופת המלך יהושפט התקצצו בני מואב ובני עמון למלחמה על המלך יהושפט, והמלך הכריז צום והכל באו להתפלל **"לפני החצר החדשה"**.

הנמקרא הנלמדת בדף זה מסבירה היכן היה אותו מקום ומדוע קראו לו **"החצר החדשה"**. כל טמא צריך לטבול במקוה טהרה כדין וכו' הוא נטהר מטומאתו. יש טמאים שלפני כן צריכים לעשות דברים נוספים, אבל בסוף כל הטמאים צריכים לטבול. כשטובל הטמא, הוא איננו טהור לגמרי מיד, אלא רק בסוף היום, כשהחמה שוקעת. לכן, טמא שטבול נקרא "טבול יום" - הוא טבול, אך הוא ממתינ שיעבור היום, ואז יהיה טהור לגמרי. מדין תורה, הוא אינו ראוי להיכנס לבית המקדש, אך מותר לו להיכנס להר הבית עד שטח בית המקדש. חז"ל גזרו שטבול יום לא יכנס גם להר הבית. לכן נקרא הר הבית **"החצר החדשה"** - החצר שהתחדשה בזה הלכה מדברי חכמים. כך על פי רש"י במסכת יבמות.

דף ו': הוראת שעה

"הוראת שעה" היא הוראה לעבור על אחד מאיסורי התורה לזמן מסוים. לנביא ה' שידוע שהוא נביא אמת, יש סמכות מיוחדת להורות במקרים מיוחדים לעבור על איסור מסוים מן התורה. **אחת מהוראות השעה המפורסמות נעשתה על ידי אליהו הנביא בחר הכרמל.** באותה תקופה רוב העם עבד עבודה זרה ואליהו ערף את הקרבת הקרפנות על הר הכרמל, הוא העלה קרבן עולה על מזבח, ועובדי האלילים העלו קרבן לעבודה זרה על מזבח שלהם. כאשר ירדה אש מן השמים על קרבן העולה שלו, ראו הכל שה' הוא האלוהים ויחזרו בתשובה.

הקרבת קרבן העולה בחר הכרמל היתה איסור, מפני שאסור להקריב קרבנות מחוץ לבית המקדש. אך לנביא מותר בהוראת שעה להתיר לעבור על איסור, אם הוא עושה זאת לשם שמים כדי לחזק את עם ישראל.

דף ז': "כהן משוח" ו"מרוצה בגדים"

כאשר כהן גדול עבר על איסור, אין הוא מביא חטאת רגילה, אלא "חטאת כהן משוח" שיש לה דינים מיוחדים המפורטים במסכת זבחים.

מהו "כהן משוח"?

קנינות שתי אפשרויות למנות כהן גדול:

אפשרות אחת: "כהן משוח". כלומר, מושחים את הכהן בשמן המשחה שעשה משה רבנו, ועל ידי זה הוא נהיה כהן גדול.

אפשרות שניה: "מרוצה בגדים". כלומר, הכהן לובש את שמונת בגדי הכהונה של הכהן הגדול, ועובד עבודה בבית המקדש, וכו' הוא מתמנה לכהן גדול. באפשרות הזו השתמשו אחרי שנבגז שמן המשחה.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. מהן שתי אפשריות למנות כהן גדול?

ב. מהי "הוראת שעה"?

ג. מהי "החצר החדשה"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

מי אני?

1. שמי הפרטי - חייט טרף, ושם משפחתי -
אבן יקרה. מי אני?

2. המילה הראשונה בשמי היא מילה נרדפת
לכעס, והמילה השנייה - מחיצה. מי אני?

3. עשיתי עבירה ולא התחייבתי קרבן. מי אני?

יש לי מושג | חמישה תשלומים

אדם שחובל בחברו במזיד, חייב לשלם לו חמישה תשלומים: נזק, צער, ריפוי, שבת ובושת. סכום התשלומים נקבע לפי מידת הפגיעה ושיקולים אחרים. יש מצבים בהם חייב המזיק לשלם רק חלק מהתשלומים.

70 שנה למדינת ישראל

1996/תשנ"ו

מבצע ענבי זעם

מבצע "ענבי זעם" נערך בדרום לבנון בתאריכים 11-27 באפריל 1996. הרקע למבצע היה ירי ממושך של קטיושות ורקטות בידי ארגון חזבאללה לעבר יישובים ישראלים בצפון, וכן התגברות פיגועי ההתאבדות והפגיעות בחיילי צה"ל. בתגובה לכך החליטה הממשלה לצאת למבצע, במהלכו תקף חיל האוויר מטרות של חזבאללה בבקעא ובביירות. בנוסף הופעלו כוחות תותחנים, שריון וכוחות של חיל הים, וכן כוחות מיוחדים של צה"ל שפעלו בעומק לבנון במבצעים חשאיים. מאות מטרות של החזבאללה הופצצו בידי חיל האוויר והתותחנים, חיל הים הטיל הסגר ימי על חופי לבנון, ותושבי דרום לבנון נמלטו צפונה. במהלך המבצע המשיך חזבאללה לירות קטיושות לעבר ישראל. המבצע הסתיים בחתימת הסכם הבנות חדש בין ישראל, סוריה ולבנון.

מסוק מדגם בלק הוק מרחף מעל נגמ"ש במהלך מבצע "ענבי זעם" (אוסף התצלומים הלאומי, OHAYON AVI)

י"א תמוז/1996

דבר תורה לשולחן שבת

הפרשה פותחת בפסוק: "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל".

על כך שאלו חז"ל שתי שאלות:

א. מהו אותו היום השמיני?
ב. מדוע היה צורך לקרוא גם לזקני ישראל - הרי לכאורה מספיק היה לקרוא רק למשה ולאהרן?

התשובה לשאלה הראשונה היא שלאחר שהוקם המשכן, החלו שבעת ימי המילואים, בהם הקריבו משה, אהרן ובניו קרבנות מיוחדים כדי לחנוך את המשכן ולהיכנס לעבודתו. ביום השמיני, לאחר שבעת ימים אלה, נשלם סדר הקרבנות שהורה עליו ה', ואז ירדה אש מן השמים והתגלה שה' שוכן במשכן. **יום זה היה בראש חודש ניסן.**

התשובה לשאלה השנייה היא שהקב"ה קרא לזקני ישראל כדי להודיע להם שאהרון משמש ככהן גדול על פי רצונו ודבריו של הקב"ה בעצמו, ושלא תעלה מחשבה בליבם שמא אהרון נכנס מעצמו בלי שנבחר לכך.

יריעות ספרים

